

Силабус дисципліни «Кредитний аналіз з використанням управлінських інформаційних систем і технологій»

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 123 · КОМП'ЮТЕРНА ІНЖЕНЕРІЯ

БАКАЛАВР · ОП ФБСУІСТ

90 годин · 3 кредити ЄКТС · 3 змістовних модулі

Загальна інформація про дисципліну

Ідентифікація

Назва: Кредитний аналіз з використанням управлінських інформаційних систем і технологій

Спеціальність: **123** Комп'ютерна інженерія

Освітня програма: Фінанси, банківська справа та страхування в управлінських інформаційних системах і технологіях

Ступінь: Бакалавр · **Підсумковий контроль:** Іспит

90

Годин

загальний обсяг дисципліни

3

Кредити ЄКТС

відповідно до стандарту

3

Модулі

змістовних блоки курсу

Компетентності та результати навчання

Загальні компетентності Здатність до аналізу, синтезу та критичного оцінювання фінансової інформації в кредитному та банківському контексті: виявлення суттєвих даних, порівняння альтернатив, формування обґрунтованих висновків і висловлення власної позиції. Уміння самостійно навчатися, планувати роботу та організовувати виконання завдань у визначені строки, зокрема під час підготовки аналітичних звітів, розрахункових робіт і кредитних заключень. Здатність до усної та письмової професійної комунікації: чітко пояснювати кредитні поняття та банківські терміни, аргументовано відповідати на запитання, оформлювати звіти та аналітичні записки щодо кредитоспроможності позичальників. Відповідальність, ініціативність та готовність працювати в команді під час групового аналізу кредитних кейсів і спільного пошуку рішень. - аналізувати навчальну, статистичну та нормативну інформацію у сфері кредитування; - виділяти головне та узагальнювати результати фінансового аналізу; - планувати власну діяльність і дотримуватися дедлайнів; - коректно спілкуватися з викладачами та одногрупниками; - брати участь у командній роботі та розподіляти обов'язки.	Фахові компетентності Розуміння сутності кредитного аналізу, його функцій та ролі в банківській та фінансовій системі. Знання принципів організації кредитного процесу, видів кредитів, методів оцінки кредитоспроможності позичальників — фізичних та юридичних осіб, процедур управління кредитним ризиком. Здатність аналізувати фінансові показники позичальників: ліквідність, платоспроможність, рентабельність, фінансову стійкість; здатність застосовувати кількісні та якісні методи оцінки кредитного ризику, у тому числі з використанням інформаційних систем і технологій. - оцінювати кредитоспроможність позичальника за ключовими фінансовими показниками; - визначати кредитний ризик та рівень його прийнятності для банку; - характеризувати структуру кредитного портфеля та методи управління ним; - орієнтуватися в нормативній базі НБУ щодо кредитних операцій; - застосовувати IT-інструменти (Excel, Python, скорингові системи) для кредитного аналізу.	Результати навчання Пояснювати сутність кредитних категорій та явищ: кредит, кредитний ризик, кредитоспроможність, скоринг, резерви під кредитні збитки, NPL (непрацюючі кредити), кредитний портфель, забезпечення. Аналізувати основні показники фінансового стану позичальників для виявлення їхніх сильних і слабких сторін. Характеризувати нормативно-правову базу кредитних відносин в Україні, застосовувати методи оцінки кредитоспроможності юридичних і фізичних осіб, визначати основні тенденції кредитного ринку та робити висновки щодо рівня ризику. Використовувати інформаційні системи та технології для автоматизації кредитного аналізу. - пояснювати економічний зміст банківських і кредитних термінів; - аналізувати структуру і динаміку кредитного портфеля банку; - визначати показники ліквідності, платоспроможності та кредитного ризику; - застосовувати базові методи скорингу та кредитного аналізу; - використовувати нормативні та інформаційні ресурси НБУ для прийняття обґрунтованих кредитних рішень.
---	---	---

Основи кредитного аналізу та банківського кредитування

Тема 1.1

Кредит як економічна категорія та кредитний процес. Сутність, функції та принципи кредитування; види кредитів; етапи кредитного процесу в банку; нормативно-правова база кредитних відносин в Україні.

Тема 1.2

Кредитний ризик: сутність, класифікація та методи управління. Поняття кредитного ризику, його види (індивідуальний, портфельний); фактори виникнення; методи ідентифікації, оцінки та мінімізації кредитного ризику.

Тема 1.3

Кредитна документація та організаційне забезпечення кредитного аналізу. Структура кредитної заявки; кредитний договір; забезпечення кредиту (застава, порука, гарантія); внутрішні регламенти банку.

Оцінка кредитоспроможності позичальників

Тема 2.1

Оцінка фінансового стану позичальника — юридичної особи. Аналіз балансу, звіту про фінансові результати; показники ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості та рентабельності.

Тема 2.2

Оцінка кредитоспроможності фізичних осіб та малого бізнесу. Методи перевірки доходів, аналіз кредитної історії, застосування скорингових моделей для роздрібного кредитування.

Тема 2.3

Кредитний скоринг і рейтингові моделі. Класичні скорингові системи (Z-score Альтмана, CAMELS); статистичні методи; автоматизовані системи кредитного скорингу в банківській практиці.

Тема 2.4

Якісний аналіз позичальника та галузевий аналіз. Оцінка ділової репутації, управлінської компетентності, конкурентного середовища; SWOT-аналіз та аналіз бізнес-моделі позичальника.

Управління кредитним портфелем та цифрові технології в кредитному аналізі

Тема 3.1

Кредитний портфель банку: структура, якість та управління. Показники якості кредитного портфеля; NPL-кредити; формування резервів під кредитні збитки відповідно до вимог НБУ та МСФЗ 9.

Тема 3.2

Машинне навчання та штучний інтелект у кредитному аналізі. Алгоритми класифікації (логістична регресія, дерева рішень, Random Forest); застосування Python/Excel для моделювання кредитного ризику.

Тема 3.3

FinTech та цифрове кредитування. Платформи P2P-кредитування, відкритий банкінг (Open Banking), цифровий скоринг на основі альтернативних даних; регуляторні аспекти діяльності FinTech в Україні.

Тема 3.4

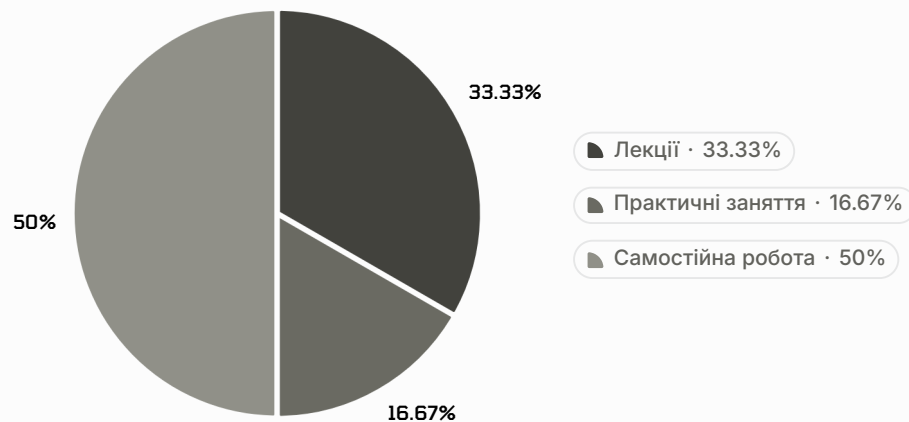
Стрес-тестування кредитного портфеля та антикризовий кредитний менеджмент. Методологія стрес-тестів НБУ; реструктуризація проблемних кредитів; управління кредитним ризиком в умовах економічної нестабільності.

Розподіл навчального часу – 90 годин

Модуль	Тема	Лекції (год.)	Практичні (год.)	Самостійна робота (год.)
Модуль 1	Тема 1.1 – Кредит та кредитний процес	4	2	5
	Тема 1.2 – Кредитний ризик	4	2	5
	Тема 1.3 – Кредитна документація	2	1	5
Модуль 2	Тема 2.1 – Оцінка юридичних осіб	4	2	5
	Тема 2.2 – Оцінка фізичних осіб	2	2	5
	Тема 2.3 – Кредитний скоринг	4	2	5
	Тема 2.4 – Якісний та галузевий аналіз	4	2	5
Модуль 3	Тема 3.1 – Кредитний портфель	4	1	5
	Тема 3.2 – ML та AI у кредитному аналізі	2	1	5
	Тема 3.3 – FinTech та цифрове кредитування	2	0	5
	Тема 3.4 – Стрес-тестування та антикриза	2	0	5
Разом		34	15	55

 Загальний обсяг: **90 годин = 3 кредити ЄКТС**. Розподіл є орієнтовним і може коригуватися відповідно до специфіки навчального процесу. Підсумковий контроль – **іспит**.

Примітки до розподілу часу

Структура навчального часу

Загальний обсяг — **90 годин (3 кредити ЄКТС)** — розподілено між трьома формами роботи для забезпечення балансу між теорією та практикою кредитного аналізу.

- **Лекції (30 год.):** подача ключового теоретичного матеріалу з кредитного аналізу
- **Практичні (15 год.):** відпрацювання навичок оцінки кредитоспроможності, розв'язання задач
- **Самостійна робота (45 год.):** поглиблене вивчення, підготовка аналітичних кредитних заключень

□ Самостійна робота становить **50% обсягу дисципліни** — студенти навчаються працювати з фінансовою звітністю та нормативними джерелами самостійно.

Самостійна робота студентів

Опрацювання літератури

Поглиблене вивчення теоретичного матеріалу за підручниками з кредитного аналізу, банківської справи та фінансового аналізу (Дропа, Крупка, Стеценко та ін.), нормативними актами НБУ (Постанова № 351, Положення про визначення банками кредитного ризику), науковими статтями у фахових виданнях. Студент має вміти конспектувати ключові положення, виділяти головні поняття та визначення, порівнювати підходи різних авторів до трактування кредитного ризику та кредитоспроможності.

Робота з інформаційними ресурсами

Опрацювання офіційних сайтів Національного банку України (bank.gov.ua), Міністерства фінансів України (mof.gov.ua), Верховної Ради України (zakon.rada.gov.ua), Державної служби статистики (ukrstat.gov.ua) та Фонду гарантування вкладів (fg.gov.ua). Аналіз звітів НБУ про фінансову стабільність, статистики кредитного ринку, порівняння показників у динаміці. Результат — розвиток навичок роботи з офіційними фінансовими джерелами та формування інформаційної грамотності.

Індивідуальні завдання

Виконання розрахункових завдань із визначення показників ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості позичальника; аналітичних завдань щодо порівняльного аналізу кредитних портфелів банків, динаміки NPL-кредитів; творчих завдань — підготовка кредитного заключення, аналітичних записок, міні-досліджень з кредитного скорингу та FinTech. Очікуваний результат — уміння застосовувати теорію на практиці, інтерпретувати фінансові результати та обґрунтовувати висновки щодо доцільності кредитування.

Підготовка до занять

Підготовка до практичних занять шляхом опрацювання умов задач із оцінки кредитоспроможності, повторення теоретичного матеріалу та відпрацювання алгоритмів фінансового аналізу; підготовка до тестувань через вивчення ключових термінів (кредитний ризик, NPL, скоринг, МСФЗ 9); підготовка до контрольних робіт за кожним змістовним модулем через систематизацію знань, повторення прикладів із занять і розв'язання типових задач. Очікуваний результат — готовність до активної роботи на заняттях і впевнене виконання контрольних завдань.

Форми контролю знань

1

Поточний контроль

Завдання: розрахункові та аналітичні вправи за темами змістовного модуля (оцінка фінансових показників позичальника, побудова скорингових таблиць, аналіз кредитного портфеля). Оцінюються регулярність виконання завдань, якість відповідей і рівень засвоєння матеріалу. Поточний контроль формує накопичувальну оцінку протягом семестру.

2

Проміжний контроль

Самостійна робота — комплексне кредитне заключення або аналітична записка, що охоплює теми змістовних модулів (теоретичні питання, розрахунок показників кредитоспроможності, оцінка кредитного ризику конкретного позичальника). Оцінюються повнота відповіді, правильність розрахунків та обґрунтованість висновків.

3

Підсумковий контроль — Іспит

Іспит відповідно до навчального плану. Форма проведення — письмове тестування та/або розв'язання практичного кейсу з кредитного аналізу. Підсумкова оцінка враховує результати поточного, проміжного та підсумкового контролю відповідно до встановленої шкали оцінювання: 100-бальна система з переведенням у національну шкалу та ЄКТС.

Методи викладання

Підходи до навчання

Викладання дисципліни «Кредитний аналіз» поєднує класичні академічні та інтерактивні методи, що забезпечує формування не лише міцної теоретичної бази, а й практичних навичок, необхідних для майбутньої професійної діяльності у сфері фінансів, банківської справи та управлінських інформаційних систем. Такий підхід сприяє глибшому розумінню кредитних процесів, розвитку аналітичного мислення та вмінню застосовувати набуті знання під час вирішення фахових завдань.

Лекції Системне подання теоретичного матеріалу з використанням наочних схем, таблиць і прикладів із банківської практики; студенти ведуть конспекти та задають уточнювальні запитання.	Кейс-стаді Аналіз реальних кредитних ситуацій (оцінка конкретного позичальника, вибір умов кредитування); студенти виявляють кредитні ризики, пропонують рішення та обґрунтовують висновки.	Практичні задачі Розрахункові вправи за темами (визначення показників кредитоспроможності, скорингового балу, розрахунок резервів); відпрацювання алгоритмів фінансового аналізу.
Дискусії Обговорення актуальних проблем кредитного ринку України (NPL, FinTech, відкритий банкінг, кредитування під час воєнного стану); розвиток критичного мислення та аргументації.	Робота з нормативними документами Опрацювання Постанов НБУ (зокрема Постанови № 351 про визначення кредитного ризику), Законів України «Про банки і банківську діяльність», стандарту МСФЗ 9; формування навичок роботи з регуляторною базою.	Самостійне дослідження Підготовка кредитних заключень, аналітичних записок і презентацій за обраним позичальником або кейсом; розвиток навичок самостійного пошуку та систематизації фінансової інформації.
Тестування та опитування Перевірка рівня засвоєння матеріалу після кожної теми; формування навичок чіткого та лаконічного формулювання відповідей у сфері кредитного аналізу.		
 Усі методи спрямовані на формування компетентностей, передбачених освітньо-професійною програмою спеціальності 123 «Комп'ютерна інженерія» ОП «Фінанси, банківська справа та страхування в управлінських інформаційних системах і технологіях».		

Рекомендована література та ресурси

1. Дропа Я. Б. Фінансовий аналіз : навч. посібник [Електронне видання]. — Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2023. — 238 с.
2. Крупка М., Андрущак Є., Пайтра Н. та ін. Банківська система : підручник / за ред. М. Крупки. — 2-ге вид., переробл. і доп. — Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2023. — 524 с.
3. Стеценко С. П., Титок В. В., Лисиця Н. В. та ін. Гроші та кредит : навч. посібник. — Київ : КНУБА, 2024. — 227 с.
4. Мельник С. І., Шевченко Н. В., Висоцька І. Б. Банківська система : навчальний посібник у схемах і таблицях. — Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2023.
5. Нагорний П. Д., Смаль В. В. Вплив структури кредитного портфеля на ефективність кредитної діяльності банку. Трансформаційна економіка. — 2024. — № 1 (06). — С. 43–47. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-8141/2024-6-8>
6. Добровольська О. Д. Фінансовий менеджмент кредитного ризику як запорука безпеки кредитної діяльності банку. Ефективна економіка. — 2022. — № 2. DOI: [10.32702/2307-2105-2022.2.6](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2022.2.6)
7. Дзюблюк О. В. Проблеми активізації банківського кредитування реального сектору економіки в умовах воєнного стану. Вісник економіки. — 2023. — Вип. 1.
8. Корнєєв В., Забчук Г., Іващук О., Винник Т., Рудань В. Порівняльний аналіз банківського кредитування підприємств України в умовах війни. Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. — 2024. — Т. 6(59). — С. 11–23.
9. Береславська О. І., Вергелюк Ю. Ю. Новітні фінансові технології в банківській діяльності. Digital Financial Space: Quo Vadis. — 2024. — С. 35–57. DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-416-0-2>
10. Стойко О. Я., Дема Д. І. Фінанси : підручник. — Житомир : Університет «Полісся», 2024. — 317 с.
11. Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000 № 2121-III (зі змінами). — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>
12. Постанова Правління НБУ «Про затвердження Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями» від 30.06.2016 № 351 (зі змінами). — URL: <https://bank.gov.ua>
13. Національний банк України. Звіт про фінансову стабільність. — 2024. — URL: <https://bank.gov.ua/ua/publications/financial-stability>
14. Офіційний сайт Національного банку України. — URL: <https://bank.gov.ua/>
15. Офіційний сайт Верховної Ради України. — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>
16. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. — URL: <https://mof.gov.ua/>
17. Державна служба статистики України. — URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
18. Офіційний сайт Фонду гарантування вкладів фізичних осіб. — URL: <https://fg.gov.ua/>
19. Журнал «Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики» (електронне видання). — URL: <https://fkd.net.ua/>
20. Журнал «Економіка та суспільство» (електронне видання). — URL: <https://economyandsociety.in.ua/>